

Vår ref.:

12/1564

Dato:

21.02.2013

En person ble utsatt for diskriminering da hun sammen med barn i rullestol, reiste med offentlig transportmiddel

Klager hevdet at hun ble utsatt for diskriminering på grunn av forhold til person

med nedsatt funksjonsevne da hun reiste med offentlig transportmiddel. Anførselene gjaldt uforsvarlig og lite hyggelig opptreden fra bussjåfør som blant annet nektet å senke bussen for et multihandikappet barn i rullestol.

Ruter erkjente de anførte forhold og beklaget det inntrufne.

Likestillings- og diskrimineringsombudet kom frem til at Ruter AS har

handlet i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 annet ledd.

Saksnummer: 12/1564

Lovgrunnlag: Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4

Dato for uttalelse: 21. februar 2013

Sakens bakgrunn

A:

A er ansatt i bolig for multihandikappede barn. Hun hevder at hun tok bussen sammen med et funksjonshemmet barn i rullestol, hvorpå bussjåføren behandlet dem begge to på en kritikkverdig måte. Hun hevder at sjåføren ikke senket bussen slik at rullestolen kunne komme inn, og at sjåføren responderte på hennes anmodning om bistand med raseri. Sjåføren hadde et meget aggressivt kroppsspråk og ansiktsuttrykk, og kjeftet på A og ropte at rullestolen er akkurat som en barnevogn. Sjåføren gjorde etter hvert allikevel tegn til at han skulle hjelpe, hvorpå han røsket rullestolen inn i bussen. Dette medførte betydelig ubehag for barnet og skapte en risikosituasjon da en rullestol ikke skal løftes på slik måte. A forsøkte å formidle dette til sjåføren som responderte med kjeft og avvisning av hennes tilbud om hjelp. A opplevde situasjon som meget ubehagelig og sjåførens oppførsel som sterkt kritikkverdig.

Ruter AS:

Ruter AS har beklaget det inntrufne og sjåførens opptreden. Ruter AS erkjenner at sjåføren i dette tilfellet skulle ha hjulpet til på en forsvarlig måte. Ruter AS har tatt opp sjåførens opptreden med operatøren, og fått tilbakemelding på at hendelsen er tatt opp med sjåføren. Sjåføren har beklaget forholdet og innrømmet at han var sint og utålmodig. Ruter AS opplyser at de vil minne operatøren på hvordan man skal behandle kunder som bruker rullestol på oppfølgingsmøte med operatøren.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Direkte og indirekte diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 første ledd.

Med direkte diskriminering menes at en handling eller unnløtelse har som formål eller virkning at personer på grunn av nedsatt funksjonsevne blir behandlet dårligere enn andre blir, er blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon.

Forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller dem som forskjellsbehandles, anses ikke som diskriminering etter loven her.

Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering, skal det legges til grunn at diskriminering har funnet sted, hvis ikke den som er ansvarlig for handlingen, unnløtelsen eller ytringen sannsynliggjør at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. diskrimineringsog tilgjengelighetsloven § 13.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om A ble utsatt for diskriminering da hun sammen med barn i rullestol reiste med offentlig transportmiddel.

Ombudet vil innledningsvis påpeke at det fremgår av forarbeidene at diskriminering på grunn av forhold til en person med nedsatt funksjonsevne omfattes av diskrimineringsvernet, jf. Ot.prp. nr.44 (2007-2008) side 93. Forarbeidene viser til at personer som er i en omsorgssituasjon, eller som lever tett inn på personer med nedsatt funksjonsevne, kan være utsatt for diskriminering og har behov for diskrimineringsvern. Ombudet bemerker at A er ansatt i en bolig for multihandikappede barn, og at det var på reise med et funksjonshemmet barn i rullestol som hun hadde ansvar for i arbeidssammenheng at hendelsen fant sted. Ombudet legger til grunn at A i dette tilfellet er omfattet av diskrimineringsvernet.

Ombudet bemerker at det ikke er omstridt at A reiste med bussen med et funksjonshemmet barn i rullestol som hun var i en omsorgssituasjon ovenfor. Det er, slik ombudet ser det, heller

ikke omstridt at sjåføren oppførte seg sint og utålmodig, og at sjåføren ikke bistod A og barnet på en forsvarlig og hyggelig måte.

Ombudet skal ta stilling til om A av denne grunn har blitt behandlet dårligere enn andre passasjerer ville ha blitt i tilsvarende situasjon, og om dette eventuelt har sammenheng med hennes forhold til person med nedsatt funksjonsevne.

Ombudet vil bemerke at det står i forarbeidene til loven at det ikke er et vilkår at det har vært en intensjon eller hensikt å diskriminere for at en handling skal være i strid med diskrimineringsforbudet. Forbudet mot diskriminering rammer også handlinger eller unnlatelser med diskriminerende virkning. Dette er avgjørende for forbudets effektivitet og i tråd med lovens formål som er å hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne uavhengig av at det ligger en bevisst hensikt til grunn, jf. ot.prp. nr. 44 (2007-2008) side 98.

Ombudet legger til grunn at å ikke få senket bussen slik at rullestolen kan komme inn i bussen, samt bli behandlet på en uforsvarlig og lite hyggelig måte, vil være å bli stilt dårligere i lovens forstand. Det fremstår videre som uomtvistet at bakgrunnen for at hendelsen oppstod og sjåførens opptreden, var at A reiste sammen med person i rullestol.

Ruter har ikke påberopt seg at forskjellsbehandlingen likevel kan anses lovlig etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 fjerde ledd. Ombudet kan heller ikke se at det er holdepunkter i saken for å si at det var saklig grunn ved disse anledningene til å ikke senke bussen, eller bistå A og barnet på en forsvarlig og hyggelig måte. Etter dette er ombudet kommet til at Ruter har handlet i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 annet ledd.

Ombudet vil for øvrig vise til uttalelse i sak 11/2094, som gjaldt passasjer i rullestol som ved fire anledninger ble nektet adgang til buss. Bussjåføren kjørte

for selskap på kontrakt for Ruter, og ombudet konkluderte her med at Ruter AS
handlet i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 4.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet har kommet frem til at Ruter AS har
handlet i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 annet ledd.

Oslo, 21.02.2013

Sunniva Ørstavik

likestillings- og diskrimineringsombud